

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXVII

№ 4 (1024)

5 ЛЮТОГО

1971 р.

Ціна 2 коп.

НА ПЕРЕДЗ'ІЗДІВСЬКІЙ ВАХТІ

Зовсім небагато часу залишилося до дня відкриття вищого партійного форуму нашої країни — XXIV з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу та XXIV з'їзду партії України. В ці знаменні дні весь народ стоїть на трудовій вахті комуністичного будівництва, присвячуючи свої трудові досягнення з'їздам партії.

Активно включився в роботу і колектив викладачів та студентів фізичного факультету. Деканат разом з партійною, комсомольською та профспілковою організаціями з перших днів нового навчального року почав боротьбу за підвищення трудової дисципліни і успішності. Нам вдалося підвищити відвідування лекцій, домогтися регулярного проведення полізань, які стали тепер значно цікавішими.

Активізували свою роботу студентські громадські організації. Цьому сприяла індивідуальна робота агітаторів груп із студентами. Про активізацію роботи свідчать оголошення, які сповіщають про засідання редколегій стінгазет, про організаційне засідання дискусійного клубу, про репетицію колективів художньої самодіяльності та інше.

Студенти і працівники факультету неодноразово заохочувались

за активну участь в роботі добровільної народної дружини. Набагато краще, успішніше стали виступати на замаханнях наші спортсмени. Перше місце в змаганні з самбо і друге — з шахів — непогана заявка на призове місце в міжфакультетській спартакіаді.

Все це — відрядні факти. Вони свідчать про те, що на факультеті проводиться велика робота. На партійних зборах і засіданнях вченої ради викладачі факультету неодноразово висловлювали думку про потребу домогтися поліпшення учбово-виховної роботи на факультеті. І це можна зробити лише тоді, коли студенти активно включаться в наукову роботу кафедр.

Взагалі, коли проаналізувати роботу кафедр в першому семестрі цього навчального року, то можна відзначити, що студенти активно сприймали учбовий матеріал. Доказом цього було, перш за все, те, що студенти написали чимало контрольних робіт, проводились співбесіди, консультації. Застосовувались й інші форми контролю знань студентів. Завдяки цьому ми ще до сесії могли передбачити її результати. Зі студентами, які відставали в навчанні, проводилась індивідуальна робота, їх викликали на засідан-

ня кафедр, розмовляли з ними. Всі ці заходи дали змогу значно підвищити успішність.

Минулий рік був роком завершення багатьох наукових праць. І це свідчить про те, що факультет успішно закінчив п'ятирічку. Так, успішно завершена робота з п'яти найважливіших держбюджетних тем, виконані і віддані замовникам численні госпдоговірні роботи на загальну суму 500 тисяч карбованців. Статті та повідомлення вчених нашого факультету можна зустріти не тільки у всесоюзних, а й в міжнародних наукових журналах. Про зростаючий авторитет вчених нашого факультету свідчать наукові конференції і наради, на яких вони виступали як в Одесі, так і в інших містах країни.

В новій п'ятирічці викладачі факультету мають підвищити якість викладання дисциплін, вчені — завершити заплановані дослідження. Колектив має домогтися високої активності всіх членів його в громадській роботі. Виконання частини цих та багатьох інших зобов'язань — наш подарунок з'їздам партії.

В. СЕРДЮК,
декан факультету, доцент.

На останніх звітно-виборних партійних зборах університету було ухвалено створити раду ветеранів вузу. Вона мала б допомагати парткому, ректорату активніше проводити політико-виховну роботу серед студентів і свято берегти традиції університету. Тоді було вирішено, що рада ветеранів здійснюватиме свою роботу при парткомі.

Одинадцятого січня ц. р. відбулися загальні збори ветеранів під керівництвом секретаря парткому доцента Л. Х. Калустяна, на яких обрали раду в складі п'яти чоловік. До її складу ввійшли тт. Мигаль К. Т., Бурштейн І. І., Сизоненко Є. В., Голдовський І. З. та Позігун Є. О. Цього ж дня на першому засіданні ради було обрано голову — товариша

Мигаль К. Т. та його заступника — товариша Бурштейна І. І.

Рада накреслила ряд конкретних заходів, спрямованих на залучення ветеранів університету до активної громадської та політичної діяльності колективу. Рада вирішила встановити тісний зв'язок з комсомольською та профспілковою організаціями. Це дасть змогу активніше залучати ветеранів до проведення політико-виховної роботи серед студентів, які мають примножати традиції вузу.

Рада уважніше і систематичніше вивчатиме життя і побут самих ветеранів і подасть допомогу тим з них, кому вона необхідна.

І. ГОЛДОВСЬКИЙ,
член КПРС з 1927 року.

Учені в Котовську

Наприкінці січня група вчених нашого університету перебувала в м. Котовську. Вони виступали з лекціями перед робітниками, службовцями та учнями середніх шкіл. Учені розповідали пропагандистам, агітаторам та населенню про посилення ідеологічної боротьби в сучасних умовах, про міжнародне становище, а також про досягнення радянської науки і техніки.

Особливо жвавий інтерес викликала у молоді лекція професора В. О. Преснова. Він відповів на численні запитання, що стосувались найрізноманітніших галузей технічних знань.

З лекцією на тему: «В. І. Ленін про законність» перед працівниками суду та прокуратури, міліції, а також дружинниками виступив доктор юридичних наук професор І. М. Пахомов.

З великим інтересом котовчани прослухали лекцію професора М. О. Левченка «В. І. Ленін про культурну спадщину».

Робітники і службовці депозитно-меліоративної фабрики та інших під-

приємств слухали кваліфіковані лекції кандидата філософських наук доцента Р. А. Личковського «Антикомунізм — головна ідейна зброя імперіалізму» і доцента А. І. Балабаєва «Міжнародне становище СРСР».

Ці зустрічі вчених нашого університету з населенням м. Котовська відбулися в сердечній обстановці. Робітники, службовці гаряче дякували вченим за змістовні лекції. З ученими зустрівся перший секретар Котовського міськкому партії тов. Мещеряков М. О. і секретар з ідеологічної роботи тов. Поліщук І. О. Вони розповіли вченим про район, його успіхи і перспективи розвитку.

Партійний комітет нашого вузу проведе такі зустрічі й з трудящими інших районів області. Групи вчених війдуть в Іванівський, Красноокнянський, Савранський та інші райони області.

Н. ЯКУПОВ,
член парткому, доктор історичних наук.

Успішно закінчилась зимова сесія на історичному факультеті. Особливо старанно готувались до неї студенти другого курсу. І це дало свої наслідки. Багато студентів склало цю сесію на «відмінно» і «добре».

Відповідальним був іспит з історії середніх віків, предмету спеціальності, який треба було знати до найменшої тонкості, достеменно.

На фото: іспит у студента другого курсу **М. МАЦКЕВИЧА** приймає доцент **В. П. ЗІНЧУК**. Студент склав його на «відмінно».

Фото **М. АТАМАНОВА**.

СЛОВО ПРО ВІДМІННИКІВ

Іх четверо. Не так вже й багато для курсу, який налічує 68 студентів. І складала всього три іспити.

— Виходить, що остання сесія не набагато легша, ніж, скажімо, перша. Не пригадаєте? — з таким запитанням звернувся я до студента п'ятого курсу українського відділення філологічного факультету А. Церковного.

— Ви не помилились. Правий В. Козак, що започаткував у «Комсомольській іскрі» полеміку «Двійка: чому?». Так, перед екзаменатором усі рівні. Тому найперше — знання. Досвід складання іспитів мало допоможе, коли ти погано підготувався.

— Який іспит виявився найважчим?

— Мовознавство, — дружно відповідають однокурсники Толі.

— Найважчим і найцікавішим, — додає М. Стрельбицький. — Якщо,

наприклад, з теорією літератури, літературою народів СРСР майже кожен студент більш-менш обізнаний ще зі школи, то багато що з мовознавства ми почули вперше в університеті.

— Ну, хто вперше... — це вже каже Володя Чумак. — А хто вже не перший рік прилетіло з цією цікавою наукою, — доповнює його Д. Дзендзелівський. — Я хочу сказати про гуртки. Дуже корисна й потрібна річ. От я, наприклад. Свою тему для дипломної оброблював саме працюючи в гуртку, яким керував доцент Ф. Є. Ткач.

— Ця сесія остання. Що хотіли б ви побажати вашим наймолодшим та... завтрашнім п'ятикурсникам?

— Усього найкращого, — за всіх говорить А. Церковний.

— А коли точніше? То: щоб у найскрутнішу хвилину кожен почув

себе, ну, принаймні, непогано, — додає Д. Дзендзелівський.

— І щоб найбільше уваги виявляли до наукових гуртків, — подумавши, підсумовує В. Чумак. — Взагалі мрію про конкурси у найширших масштабах студентських курсових, дипломних робіт. А то, буває, бере студент участь в конкурсі, призи здобуває, але все те лише на підході до найбільшої своєї (і, без сумніву, найкращої) роботи — дипломної.

Я ж бажаю хлопцям добре відпочити на канікулах та якнайкраще захистити дипломні роботи, отримати хороше призначення.

...От і все про тих, хто незабаром вступить у трудове життя з наміром не підвести рідний вуз, на «відмінно» витримати найважливіші іспити — іспити життя.

М. МАКСИМІЛІАНОВ.

БІОГРАФІЯ, ЩО ВІДОБРАЖАЄ СВІТЛО МАРКСИЗМУ

Геніальний продовжувач великого вчення К. Маркса і Ф. Енгельса В. І. Ленін на переломному етапі всесвітньої історії в кінці XIX і на початку XX ст. — в епоху імперіалізму глибоко дослідив і вивчив історичний процес людського суспільства, підняв на новий, більш високий рівень матеріалістичне розуміння історії світу.

Конча потреба захисту марксизму і закономірного подальшого його розвитку на новому етапі історичного розвитку людства, коли розгорнулись грізні класові бої пролетаріату проти панівних експлуататорських класів, вимагала від В. І. Леніна величезної уваги до глибокої розробки і масової пропаганди марксистського вчення. Вже тоді в 90-і роки XIX ст. В. І. Ленін написав близько 10 геніальних праць, що ввійшли до золотого скарбниці людських наукових знань — марксизму. Серед них була знаменита перша марксистська біографія одного з геніальних основоположників наукового комунізму Фрідріха Енгельса.

В. І. Ленін написав її восени 1895-р. в зв'язку зі смертю Фрідріха Енгельса і розповсюдив серед російських марксистів в рукописному вигляді. Надрукувати в масовому тиражі вдалося лише в 1896 році в збірнику «Работник» № 1—2, що видавався за кордоном в 1896—1899 рр. «союзом руских социал-демократов» з ініціативи В. І. Леніна.

Біографія Ф. Енгельса, написана В. І. Леніном, була не начерком історії життя та діяльності видатної людини. Це була подальша творча глибока розробка історії матеріалістичного розуміння історичного процесу людського суспільства. Це був класичний марксистський зразок, висвітлення життя та діяльності геніального вченого, революціонера і вчителя сучасного йому пролетаріату в усьому цивілізованому світі.

В. І. Ленін розкрив глибокі дружні і творчі зв'язки двох геніїв людства К. Маркса і Ф. Енгельса. Створене ними велике вчення наукового соціалізму — наслідок глибокого дослідження ми-

нулого і сучасного їм розвитку історії людського суспільства. В біографії Ф. Енгельса В. І. Ленін підкреслює, що Маркс і Енгельс в своїх наукових працях перші роз'яснили, що соціалізм не вигадка мрійників, а кінцева мета, необхідний результат розвитку виробничих сил сучасного суспільства. Вся історія, вказували Маркс і Енгельс, була історією класової боротьби, зміною панування і перемог одних суспільних класів над іншими, і це буде тривати до того часу, поки не зникнуть приватна власність і хаотичне суспільне виробництво. Ф. Енгельс разом з К. Марксом, підкреслює Ленін, навчили робітничий клас самопізнання і свідомості, і на місце мрій поставили науку соціалізму.

Великою була заслуга Ф. Енгельса, пише Ленін, в відкритті і розвитку матеріалістичного розуміння історії і глибокого тлумачення економічної теорії Маркса. Матеріалістичне розуміння історії стало філософською основою теорії наукового комунізму і створення стабільної і єдино вірної матеріалістичної концепції історії, яка

потім була піднята на більш високий новий етап В. І. Леніном. В. І. Ленін говорить про Енгельса в його біографії як про великого вченого — енциклопедиста в різноманітних галузях знань, який дав діалектичне визначення загальним законам розвитку природи, суспільства і мислення.

В. І. Ленін говорить про те, що Ф. Енгельс і К. Маркс глибоко цікавились історією класової боротьби пролетаріату Росії і відводили йому визначне місце в світовому революційному русі.

Ф. Енгельс багато праць присвятив історії Росії і тим створив основи для майбутньої розробки її марксистської історичної науки. В. І. Ленін, як геніальний продовжувач марксизму в нових умовах далі розробив і поглибив марксистську концепцію всесвітнього історичного процесу і концепцію наукової історії нашої країни.

Ленінська оцінка наукової і революційної діяльності Ф. Енгельса в перебудові світу і його місця і ролі в створенні теорії наукового соціалізму виражена в яскравих рядках епіграфу, взятого з вірша М. О. Некрасова «Памяти Добролюбова»:

«Какой светильник разума погас,
Какое сердце биться перестало!».

П. ЧУХРИЙ,
доцент історичного факультету.

НА ФІНІШІ

Сесія підбиває підсумки зробленого протягом семестру. Звичайно, той, хто працював над систематичним засвоєнням матеріалу, той сміливо її зустрів.

Важко виділити кращих у студентів-першокурсників юридичного факультету. Майже половина з них до фінішу підходить без добрих оцінок, маючи тільки «відмінно».

Але, на жаль, цього не скажеш про студентів другого курсу. Поряд з студентами В. Годун, В. Москаленко та іншими, які складають іспити на «відмінно», є й такі як Кулой, Гребінькова. Вони мають низькі бали.

Погано підготувався, як не дивно, і студент четвертого курсу Івасенко. Адже для четвертого курсу соромно мати погані оцінки, навіть задовільні. Вчитись треба так, як Ткачук, яка має лише «відмінно».

У третьокурсників-юристів дуже добре складає сесію Кравченко.

Так, студенти факультету на фініші. Хочеться, щоб прийшли вони до нього з найкращими показниками, виконавши зобов'язання, взяті до з'їзду партії.

В. СТРАТУЛАТ,
студент четвертого курсу
юридичного факультету.

ОДНА З КРАЩИХ

Іспити — критерій, природний бар'єр виявлення знань. Вони показують, в якій мірі студенти засвоїли матеріал, що проходили протягом семестру. Результати сесії є також показником виконання передз'явських зобов'язань, взятих студентами.

Для тих, хто старанно працював протягом семестру, екзаменаційний період є звичайним трудовим періодом, але тим, хто недбало ставився до навчання, доводиться важко.

Сьогодні ж, напередодні фінішу, хочеться більше говорити про хороше. А воно є. З радістю можуть розповісти студенти чет-

вертого курсу німецького відділення факультету романо-германської філології про свої успіхи з політекономії, яку приймав у них викладач М. Я. Зінов'єв. Тут тільки один студент склав іспит на «добре», всі інші мають відмінні оцінки. Взагалі, ця група краща на курсі. Вона тримає першість по успішності вже давно. Особливо сумлінними є на курсі студенти Л. Луговська, С. Помітна, Л. Христенко та З. Шешеня. Вони й добре вчать, й успішно справляються з громадськими дорученнями. Всюди на «відмінно» — ось їх девіз.

Закінчилась сесія. Для кого вона була останньою, а для кого — першим випробуванням.

Багато студентів першого курсу механіко-математичного факультету свої перші випробування витримали з честю, одержавши добрі та відмінні оцінки. Серед них — Ж. Паромова.

На фото: студентка першого курсу Ж. ПАРОМОВА складає аналітичну геометрію викладачу ГАВРИЛЬЧЕНКУ Михайлові Леонідовичу.

Фото М. Атаманова.

СТОРІНКА СОЛДАТСЬКОГО ЖИТТЯ

На початку лютого 1943 року завершилась відома Сталінградська епопея оточення і знищення фашистських полчищ, які прорвалися до Волги.

Радянські війська вкрили себе немеркнучою славою ще раз розкривши свою безмежну відданість радянській Батьківщині. Сталінградська перемога стала переломним моментом в історії Великої Вітчизняної війни.

Серед воїнів наступаючої армії радянських військ був і мінометник Анатолій Саранцев, який пройшов славний бойовий шлях від Сталінграда до Відня, нині директор одного з волгоградських заводів.

Нижче друкуємо одну з сторінок його спогадів про наступ одного з мінометних полків.

Звільнивши Воропоново, наш полк йшов у напрямку до станції Садова, що прилягала до Сталінграда з боку Дар-гори (старовинна назва частини міста). Стояли морозні дні.

Вздвож дороги тяглась лісо-смуга, навкруги все було покрито снігом. Всюди — сліди відступу ворога і наступу наших військ.

Ось стоїть декілька розбитих гармат, кінних перевозок, валяється чорнотрубний бінокль, убиті німецькі солдати, якість ганчір'я, очевидно воно служило ні-

цям захистом від холоду. Неподалік — пробитий наскрізь снарядом ворожий танк. А ось і залишений з невідомої причини наш, вітчизняний карабін. Хто знає, де його хазяїн — убитий чи поранений, можливо, замінив його піхотинець у бою на автомат свого загиблого товариша.

Важко гудуть, обганяючи нас, автомашини з снарядами. Уже темніло, коли ми вийшли на підвищення, покрите рідким лісом.

Рухаємося за своєю бойовою технікою, яку навантажили на

сани, запряжені кіньми. Допомогаємо коням, що стомились, переборювати шматки розритої дороги. Дружно тягнемо сани за голоблі, підпихаємо їх ззаду.

Стало зовсім темно. У морозному небі мерехтять зірки. З-за обриву виглянув вічний наш супутник у бойових походах — місяць. Відведено місце для розташування батарей. Необхідно звернути з дороги і проїхати метрів двісті в сторону. Але коні, пройшовши декілька кроків по глибокому снігу, остаточно зупинились. Треба робити дорогу.

Ми, «вогневики», 8 чоловік шикуються ланцюжком і гуськом витолочуємо в снігу першу доріжку, невелику, метрів в двадцять. Потім — другу, для проїзду другого полоза. Вперед-взад-гопчемося. Раз, два, три, чотири... Вперед-взад, вперед-взад...

Скрипить під ногами, перекочується як легкий сухий пісок сніг, набивається в черевки. Зроблена вже друга доріжка. За-

ходжуємося втопувати третю, щоб міг пройти кінь. Витоптана вже і третя доріжка.

Тепер усі разом: і коні, і люди рухаємося вперед, зупиняємося, а потім знову — вперед-назад на метрів двадцять. Раз, два, три... Замерзають щиколотки від розталого в черевках снігу. Пальці вже згубили чутливість. Мороз стає сильнішим. Тупцюємо мовчки. Кожний думає про своє і спільне: зробити ще одну доріжку, і ще одну, і ще, як би важко не було. Так треба, щоб дійти до кінця, до нашої мети. Зробити дорогу, потім проїхати по ній, потім розвернути техніку, а потім стріляти, стріляти...

Нарешті прийшли. Ось тут стоять наш міномет. Знімаємо з саней лопати, кирки, пили, жердини, міномети та ін.

В чотири лопати розгрибаємо сніг, довбемо мерзлу землю. Необхідно вирити мінометний котлован. Всього півметра вглиб. Але замерзла земля відколюється малесенькими шматочками. Відкидаємо на бік лом, киркою,

здається, легше. Стає гаряче. Промокла сорочка від поту. Стомився. Покинути б цю нескінченну роботу. Але потрібно. Для перемоги.

Ще кілька ударів лома, знову киркою, знову лопатою і ломом. Хочеться випочити. Але цю роботу слід зробити якомога швидше. І знову довбемо землю, викидаємо лопатою маленькі срібні шматочки її.

Готово! Встановлюємо міномет, жердку для наводки, готуємо міни. Все. Нарешті — відпочинок. Падаємо на сніг, підкладаємо під себе сухе гілля, що потрапляє під руки, Спимо, ні, дримаємо. Мороз забирається під шинель, гімнастерку, проймає все тіло. По черзі змінюємо один одного на посту. Скоріше б ранок. А буде ранок — буде і тепло. Вже десь недалеко кухар розпалює похідну кухню: гаряча страва буде своєчасно.

А вранці... Навальний наступ на ворожі позиції. Наші мінометники на славу попрацювали. Не одна сотня мін впала на голови фашистів.

ПОЗДОРОВЛЯЄМО ЮВІЛЯРА

Громадськість біологічного факультету 27 січня тепло відзначила 60-річний ювілей доцента кафедри зоології безхребетних Ніни Юліанівни Андрієвської.

Ніна Юліанівна — вихованець Дніпропетровського університету, але майже 25 років її життя пов'язане з Одеським університетом, з кафедрою зоології безхребетних.

На біологічному факультеті Ніну Юліанівну знають як людину з широким колом наукових інтересів талановитого педагога, хорощого товариша. Наукові дослідження Ніни Юліанівни тісно пов'язані з практикою: вона вивчала біологію та розповсюдження на Україні шкідливих комах, досліджувала вплив різних факторів на продуктивність тваринного шовкопряду і більш як 10 років вивчає фауну, біологію та методи боротьби з паразитами домашніх птахів. Ця робота проводиться безпосередньо на колгоспних птахофермах, що дає змогу результати досліджень зразу ж впро-

ваджувати в життя.

Багато працює Ніна Юліанівна над удосконаленням своєї педагогічної майстерності. Її спецкурси «Екологія тварин», «Порівняльна анатомія безхребетних», загальний курс «Зоологія безхребетних» насичені новітнім матеріалом, в тому числі й результатами власних досліджень: лекції будуються так, щоб викликати цікавість, прагнення до оволодіння наукою у слухачів. Недарма для читання окремих спецкурсів Ніна Юліанівна запрошувалась в Львівський університет.

Студенти групи, де Ніна Юліанівна провадить агітаційну, виховну роботу поважають її за поєднання вимогливості з винятковою чуйністю.

В день 60-річчя нашому хорошому товаришеві Ніні Юліанівні бажаємо міцного здоров'я, подальших великих успіхів в житті та праці.

М. П. САВЧУК, професор,
П. Д. СЕВАСТЬЯНОВ, доцент.

Корисна зустріч

Наприкінці минулого року в читальному залі студентської бібліотеки відбулася урочиста зустріч наших поетів-початківців з поетами, членами Спілки письменників України Ігорем Неверовим та Ізмаїлом Гордоном.

Активну участь в організації цієї зустрічі взяли співробітники студентської бібліотеки і завідувача В. О. Бозіна, комітет комсомолу, а також члени клубу соціальних проблем.

Перед аудиторією виступили наші університетські поети-початківці Б. Дорохін, В. Омелянов,

В. Козлов, Л. Страутман, Л. Сонькова, В. Попков, М. Стрельбицький. Присутні з задоволенням вислухали виступи товаришів, гостей, які висловили свої зауваження, думки і побажання щодо почутих творів.

На вечорі читали свої вірші й І. Неверов та І. Гордон.

Зустріч пройшла тепло і цікаво. Вона допомогла тим, хто тільки робить перші кроки в поезії, прозі, сміливіше дерзати. Розходилися всі з великим бажанням зустрітись знову.

Присутні висловили свою вдячність організаторам вечора, бо такі зустрічі є настановчими і приносять, звичайно, чималу користь.

ЗАГАЛЬНОСОЮЗНИЙ ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ ЦЕНТР

Програмою КПРС, прийнятою на XXII з'їзді партії, було поставлено завдання охопити всі райони нашої країни мережею взаємозв'язаних телевізійних станцій.

Уже тепер телебаченням охоплено територію, на якій проживає 70 процентів населення Радянського Союзу.

Щоб з'єднати всі телевізійні центри країни та їх радіопередавальні станції взаємним обміном програм і прийомом Центрального телебачення з Москви, забезпечити їх зв'язок через системи «Інтербачення» та «Євробачення» з телецентрами зарубіжних країн, збільшити кількість програм в Московській зоні і на периферії, збудовано новий Загальносоюзний телевізійний центр. У комплексі будов цього центру із залізобетону, скла і алюмінію, споруджених в Останкіні, налічується близько 4 тисяч приміщень загальним об'ємом понад мільйон кубічних метрів.

35 вантажних, пасажирських та фільмових ліфтів забезпечують підйом і спуск людей та устаткування. Всі внутрішні приміщення оздоблені мармуром, металом, деревом, синтетичними матеріалами.

Новий Загальносоюзний телецентр в Останкіні — ще одна архітектурна і технологічна визначна пам'ятка нашої столиці.

(РАТАУ).

Розмова йтиме про традиції геолого-географічного факультету, про студентів-ентузіастів, які писали вірші і пісні, зустрічалися на шахових турнірах з Геллером, держали перші місця і в художній самодіяльності, і в спорті. Про них ходили легенди дотепного характеру про те, як вони склали сесії, як цікаво проводили звітно-виборні комсомольські збори з піснями, жартівливими лозунгами і традиційною стінгазетою, як заірошували на зустрічі випускників факультету.

На кожному курсі є свої «важкі» студенти, пасивні, прогульники. І ось на стенді з'являється передсесійна «агітка»: «Беріть приклад з кращих!», а нижче подають

ТАК ПОЧАЛОСЯ ВІДРОДЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ...

ся прізвища гордості факультету. На кожну визначну подію відгукується на факультеті преса.

Стінгазети випускалися, звичайно, і до цього часу. Але випадок, про який тут йтиме мова, був особливим. Не пам'ятаю зараз, чия була пропозиція, але вирішено було взяти класичний сюжет з живопису і на цій основі відобразити наше буденне життя. Так і зробили. Перед Новим роком товариші побачили в стінгазеті «бур-

„ЗЕМЛЯ І НАДРА“

лаків» А. Коновалову, С. Міщенко, П. Одинцова, Ф. Петруня, Б. Гуревича, А. Смирнова і ще декількох студентів-активістів з бурлацькими лялками. У той час, як А. Смирнов ніс у руках низку бичків-гололастиків, Б. Гуревич збирався перекурити, розминаючи цигарку традиційного «Казбеку». Заключним у цій процесії йшов як завжди, життєрадісний Д. І. Богуненко, елегантно перекинувши лямку через руку.

традицій факультету. Ми змогли жартувати в новорічній газеті з студентами і адміністрацією, звичайно, в певних рамках. Наші газети з цього року уже являли собою цінність, бо відображали життя і мрії студентів.

...У 1962 році факультетська газета була визнана кращою, а редактор «Землі і надр» одержав премію — поїздку до Москви на зимові канікули.

За час роботи у складі редколегії нашої газети нагромадився великий досвід. Був час, коли зміст газети умовно поділяли на три розділи: навчання, побут, спорт. За кожний розділ відповідав хтось з товаришів, але з цього нічого не вийшло, бо газета була нецікавою, сухою і мала вигляд звіту.

Кількість членів редколегії також не визначає якості газети. Краще, коли 4—5 чоловік, але це люди, закохані в свою справу, готові відмовитись, коли це треба, від «благ земних», пожертвувати вільним часом. Коли справа поставлена так, то і газети будуть цікавими. Не обов'язково подавати велику і солідну передовицю, яку читають тільки відповідальні працівники, а писати про те ж саме з теплотою, радістю. Про недоліки ж — говорити з гумором без стандартних газетних термінів — ось і успіх газети.

Газета повинна не тільки закликати, але й стверджувати уже досягнуте, те, що є насправді, — хороше воно чи погане. Я за те, щоб більше довіряти студентам. Нехай товариші самі відчують ту відповідальність, яка лягає на їх плечі з випуском кожного номеру газети, кожного допису. Адже кожен допис — це чийсь думки, Нехай же всі знають, як мислить кожний завтрашній вихователь, будівник нового майбуття.

Б. МУХА,
член редколегії стінгазети
«Земля і надра».

АВТОР РОМАНУ „ПЕРША ВЕСНА“

До 70-річчя з дня народження

В січні минуло 70 років від дня народження українського радянського письменника Григорія Даниловича Еліка, автора оповідань про громадянську війну, повістей «Без ґрунту», що була надзвичайно популярною в свій час, «Зустрічі», романів «Петро Роман» та «Перша весна».

Одним з перших великих полотен, де в усій гостроті зображена боротьба на селі в період колективізації, в українській радянській літературі був роман Григорія Еліка «Перша весна».

В ньому зображено рух на селі за колективізацію сільського господарства кінця 20-х — початку 30-х років. Тема ця на той час була однією з найактуальніших. Країна вступила у відповідальний період соціалістичного будівництва. Це добре розуміли кращі наші письменники, тому й активно включились в цю боротьбу. Вони ж були й безпосередніми учасниками боротьби за колективізацію, і пропагандистами переваг колгоспного ладу над одноосібним методом господарювання.

Дія в романі відбувається в 1929-30-х роках, а сам роман виходить в 1931 році. Це говорить про те, що Г. Елік — письменник з глибоким почуттям сучасності. Про це говорить і весь літературний його доробок.

Як створювався колгосп в селі Багва, якою ціною вдалося побудувати його — основна тема роману. Вона розкривається шляхом показу гострої боротьби двох соціальних сил — бідняків на чолі з комуністом Григорієм Химочкою, якому допомагають товариші з окружкому партії та окружкому комсомолу, та куркулів, чим главарем є заклятий ворог радянської влади Онохрій Литка.

Багва — село, в якому перемога за створення нового ладу здобувалась в особливо гострій боротьбі. Куркулі, організувавшись, чинять терористичні акти: вбивають уповноваженого окружкому партії, секретаря окружкому комсомолу Логвина і сина Химочки, поширюють всілякі огидні чутки про колгоспне життя. Відчуваючи, що приходить їх кінець, вони скаженіють і в своїй люті чинять перешкоду в побудові нового ладу.

Але ворогам протистоїть значно потужніша сила — бідняки, разом з якими все активніше діють середняки. Їх очолює передовий свідомий загін комуністів, яких веде на боротьбу з ворогом Григорій Химочка.

Образ цей один з кращих в то-

гочасній українській літературі. Цільний, невблаганний в своїй ненависті до ворога, до кінця відданий справі, свідомий поставлений партією завдань, — таким постає перед нами комуніст Химочка, який розуміє, що велике діло складається з тисячі малих, не менш важливих. Він уміє розкрити перед людьми красу майбутнього і цим заповнити серця бідняків — наймита Яреми, Вольги Босої, Мельника і Чубука.

Багв'янські комуністи весь час у полі зору окружкому партії. Туди відряджаються кращі комуністи. Серед них — комсомольський вождь Логвин, людина прекрасного серця і великої мужності, яка безмежно вірить в правоту своєї справи.

Логвин організує передове селянство, молодь, який він допоміг створити комсомольську організацію, на ліквідацію всього старого, ворожого радянській владі. З приводу цього він говорить: «Ми мусимо зруйнувати куркульські гнізда, вибити з-під них ґрунт, поставити на чолі бідноту. Інакше зачате нове ніколи не розквітне там, інакше всі наші засоби підуть надаремне». То словом, а то й особистим прикладом, він на-

ставляє селян на шлях боротьби за створення нового ладу.

Цікавою постаттю в романі є секретар окружкому партії Дмитро Холод. Він уміє прийти на допомогу тоді, коли вона найпотрібніша. Так він з'являється в Багві після загибелі Логвина і допомагає завершити усупільнення селянських господарств.

В романі домінуючою є думка про те, що ворог буде розбитий, його загибель неминуча, бо він не має підтримки у народі. Це стосується як запеклих ворогів — куркулів, так і правоохильників — Голубенка і Товстодума. Стверджується ідея перемоги селянства над ворогом, побудованним колективного господарства.

Поява роману була значною подією в культурному житті республіки. Він користувався популярністю серед трудящих міста і села. Його обговорювали на читальних зустрічах, він був перекладений на інші мови народів нашої країни. Під час одного обговорення робітник дав таку оцінку: «Вона (книга — Л. Ш.) збудить ентузіазм і сили для боротьби і перемоги».

Роман «Перша весна» справедливо вважається одним з кращих творів періоду 30-х років про життя радянського села.

Л. ШВИДЧЕНКО.

ПРО МОЛОДІЖНИЙ РУХ

В авангарді революційного, прогресивного руху йде Ленінський комсомол і вся молодь нашої країни, які нагромадили величезні революційні традиції і керуються в своїх діях науковою ідеологією. Ленінський комсомол був ініціатором створення в 1919 році Комуністичного Інтернаціоналу молоді (КІМ) — центра консолідації революційних сил молоді на цілий період.

Історії створення КІМу присвячена книга В. В. Привалова «Образование Коммунистического Интернационала молодежи», що вийшла в 1968 році. Автор аналізує основні етапи міжнародного молодіжного руху до Великої Жовтневої соціалістичної революції, піднесення цього руху під могутнім впливом Жовтня, а також перші десятиріччя КІМу (1919—1921 рр.). Переконаливо показано великий внесок молоді в спільну справу боротьби робітничого класу.

В роки громадянської війни організації революційної молоді готували боротьбу разом з молоддю нашої країни за перемогу пролетарської революції. В збірнику «В кольце фронтов. (Молодежь в годы гражданской войны)», що вийшов в 1963 році, ціла глава розповідає мовою документів про солідарність молоді всіх країн з молоддю нашої держави.

Молодь світу була в авангарді боротьби проти фашизму. Заклик радянської молоді до молоді всього світу «Об'єднати всі зусилля на боротьбу проти запеклого ворога людства — фашизму» знайшов гарячу підтримку. В збірнику «Огненные годы. (Молодежь в годы Великой Отечественной войны Советского Союза 1941—1945 годов)», що надрукований в 1965 році, вміщуються листи, привітання, звернення молодіжних антифашистських організацій Франції, США, Англії, Китаю, Югославії та інших країн, в яких висловлюється захоплення мужньою боротьбою нашого народу, нашої молоді з гітлерівською Німеччиною.

Під впливом радянської молоді і з її участю в багатьох країнах створюються антифашистські комітети молоді, посилюється прагнення демократичної молоді до об'єднання в міжнародному масштабі. Така організація — Всесвітня Федерація Демократичної молоді — і була створена в 1945 році.

Історії перших десяти років ВФДМ присвячена робота П. Д. Мінаєва «Молодежь — активная сила движения народов за мир и дружбу» за 1955 рік. В брошурі автор розповідає про діяльність організації ВФДМ в СРСР, краї-

нах соціалістичного табору, про боротьбу за свої права молоді в капіталістичних країнах, про рух молоді колоніальних і залежних країн.

В. П. Мошняга в брошурі «Интернациональные связи советской молодежи» (1969 р.), спираючись на інтересний фактичний матеріал, показує, як зароджувались і розвивались інтернаціональні зв'язки молоді нашої країни з молоддю зарубіжних країн, подає відомості про зарубіжні молодіжні демократичні організації.

Основні напрямки діяльності міжнародних молодіжних організацій аналізує Ю. Г. Луняков в брошурі «Международные молодежные организации» (1970). Автор розкриває основи нерозривної єдності міжнародного демократичного руху з боротьбою народів проти сил реакції та імперіалізму, підкреслює класовий характер молодіжних об'єднань, розкриває реакційну роль протімперіалістичних міжнародних молодіжних організацій.

Про затуманення умів молоді буржуазними ідеологами розповідає брошура Л. А. Соболевої «Идеологические диверсии против молодежи» (1970). Л. Соболева розкриває зміст модного нині на Заході лозунгу «Ма-Ма-Ма», розповідає про спеціально створені ворогами світового демократичного руху реакційні молодіжні організації: Всесвітню Асамблею молоді, Міжнародну студентську конференцію, Міжнародний Союз молодих спеціалістів, Раду європейських національних комітетів молоді (РЕНКМ). Остання діє в тісному зв'язку з ЦРУ США і НАТО.

Тим, хто захоче познайомитись з історією створення і розвитку молодіжних організацій окремих країн і міжнародних організацій загалом, ми рекомендуємо довідник «Зарубежные молодежные организации» (1968). Довідник містить короткі відомості про політичну платформу, організаційну структуру, про основні етапи діяльності кожної організації. Матеріал групується внаслідок континентів по країнах, а міжнародні молодіжні організації виділені в спеціальний розділ в кінці довідника.

Знайомство з літературою про міжнародний молодіжний рух допоможе читачам розібратися в складній і суперечливій картині суспільної боротьби, зрозуміти, за чий класові інтереси борються такі чи інші молодіжні організації, як в окремих країнах, так і у всьому світі.

Т. ПЕТРЯЄВА,
бібліограф, член клубу «КСП».

ВАЖЛИВИЙ ПОКАЖЧИК

В умовах все зростаючого потоку наукової інформації, що з'являється в найрізноманітніших виданнях, особливо важливого значення набуває бібліографія їх.

Центральна наукова бібліотека АН УРСР випустила систематичний і по можливості вичерпний бібліографічний покажчик основних наукових видань Академії наук, що вийшли за період 1917—1967 рр.

Перша книга цього покажчика «Фізико-технічні і математичні науки» включає понад три тисячі назв монографій, збірників, журналів, довідників, а також автореферати дисертацій та інші видання, які дають важливу наукову інформацію. В покажчику вказано і на роботи вчених нашого університету, зокрема, професорів М. Гаврилова та В. Федосєєва.

Бібліографія має покажчик імен, назв, список відділів Академії наук та перелік скорочених назв журналів, видань, що тривають, семінарів, сесій та ін. Все це робить його неоціненним довідниковим посібником в науковій роботі.

Велику цінність для математиків являє собою другий випуск «Математика в СРСР. 1958—1967», яким завершується бібліографічний перелік наукових робіт з математики, виконаних радянськими вченими в 1958—1967 рр. В покажчику можна знайти коротку бібліографічну довідку про вчених-математиків і перелік їх робіт. Всього в покажчику наведено понад 40 000 назв опублікованих робіт.

В бібліографічному покажчику «Планування експерименту» вміщено праці від точних методів планування до евристичних.

Є і короткий огляд літератури «Моделювання в науці і техніці», де наводяться основні праці, які дають змогу ознайомитись з методом моделювання, зокрема, з методом математичного моделювання, який відіграє величезну роль в сучасній науці і техніці.

С. КИРИЧЕНКО,
бібліограф наукової бібліотеки.

ФОТОКОНКУРС

„УНІВЕРСИТЕТ—71“

Художньо-методична рада Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова намітила проведення щорічних виставок художньої фотографії.

Оголошується перший фотоконкурс студентів і співробітників «УНІВЕРСИТЕТ—71».

Зміст знімків: вони повинні відображати життя і діяльність колективу університету, навчання і культурне дозвілля студентів.

Відкриття фотовиставки «УНІВЕРСИТЕТ—71», присвяченої ХХІV з'їздові КПРС, — 20 березня 1971 року. На виставку приймаються фотографії розміром 30x40 та більше.

Переможці фотоконкурсу преміюються. Кращі роботи будуть рекомендовані на обласну, республіканську, всесоюзну, а також закордонні виставки.

ПРИМІТКА: Кінофотолабораторія подасть допомогу учасникам фотоконкурсу в фотодруці негативів, що будуть представлені.

ХУДОЖНЬО-МЕТОДИЧНА РАДА УНІВЕРСИТЕТУ

Ректорат, профком, комітет ЛКСМУ і студклуб оголошують

КОНКУРС ДЕКЛАМАТОРІВ,

присвячений 100-річчю з дня народження

Лесі Українки

Конкурс складається з обов'язкової і вільної програми. До обов'язкової програми входить одна із поезій Лесі Українки («Досвітні опні», «Слово, чому ти не твердая криця?», «На вічну пам'ять листочкові...», «У чорну хмару зібралася туга моя»).

Вільна програма передбачає один вірш за вибором учасника конкурсу із перлин світової поезії.

Конкурс відбудеться 15—16 лютого 1970 р. У ньому можуть взяти участь всі бажаючі.

Переможці конкурсу нагороджуються дипломами I ступеня, пам'ятними призами або грошовими преміями (3), дипломами 2 ступеня, грошовими преміями або пам'ятними призами (3), дипломами 3 ступеня і грамотами (5).

Заявки на конкурс подаються до 14 лютого 1971 року в студклуб. У заяві вказується прізвище, факультет, курс або установа, кафедра, посада.

А. ЗУБКОВ

СЕНСАЦІЙ НЕ БУДЕ

(Продовження. Початок в №№ 28, 33, 34 за 1970 р.).

Вправа № 11

Вихідне положення, як і у вправі № 9. Опустіть підборіддя на груди (спина залишається прямою) і робіть повільні, кругові, обертальні рухи спочатку зліва направо, потім з правою головою якомога ближче до тулуба. Поворот виконуйте 2 рази в одну сторону і два — в другу.

Ці вправи, як вважають йоги, сприяють зміцненню м'язів шиї, боротьбі з тонзилітами, різними захворюваннями горла й голосових зв'язок. Вони ліквідують, за їх думкою, жирові відкладення на шиї, тренують вестибулярний апарат, знімають гіперфункцію щитовидної залози.

ЗАНЯТТЯ ДРУГЕ

Спочатку мені хотілось би відповісти на деякі запитання, зв'язані з індійською його-терапією.

Я одержав листи від молодих людей, які з власної ініціативи займаються раджа-йогою.

Що таке раджа-йога? Це один з напрямків його-терапії, що зв'язаний з свідомістю і психологією людини. Головна мета тренування по цій системі — розвиток і зміцнення волі, здатність контролювати свідомість фізіологічні процеси, що відбуваються в організмі, виховувати уважність, зосередження, самопереконавання.

Ще визначний російський вчений І. П. Павлов підкреслював, що слово — це сильний умовно-рефлекторний дратівник, здатний впливати на нервові центри головного мозку, що регулюють різні функції організму. Користуватись ним треба обережно. Раджа-йога, наприклад, потребує від людини великої фізичної витримки і зай-

матися нею треба обов'язково після тренування по системі хатха-йога. Недарма говориться в російському прислів'ї: «В здоровому тілі здоровий дух».

В наші заняття включатимемо при виконанні окремих вправ і елементи раджа-йога. Про деякі з них ми вже говорили: концентрація уваги на виконання вправ, відключення від середовища, що оточує. Саме сполучення хатха- і раджа-йоги дає чудові лікувальні ефекти. Мабуть, найбільш яскравою ілюстрацією його є вправа шавасана — «мертва поза», що дає змогу при її правильному виконанні одержати відчуття відпочинку, еквівалентного тривалому нічному сну. Не зрозумійте мене помилково — шавасана не замінює нічний сон, вона просто в найкоротший строк знімає втому, викликану важким і тривалим фізич-

ним або розумовим трудом. Ця поза дуже корисна для спортсменів, військовослужбовців, мандрівників, геологів, які здійснюють тривалі піші переходи, і взагалі для всіх людей будь-якого віку і професії, які потребують швидкого і ефективного відпочинку.

Йоги рекомендують закінчувати щоденний ранковий комплекс лікувальної гімнастики саме цією позою. Можна звертатись до неї протягом 1—2 хвилин і після виконання частини комплексу при відчутті втоми. І ще одне зауваження. Шавасану йоги рекомендують застосовувати в будь-який час доби, коли ви відчуваєте сильну фізичну або розумову втому.

ВПРАВА 12

шавасана (мертва поза)

Вихідне положення: лягти на спину на ковдру і'ятки і носки разом, руки притиснуті до тулуба.

1-а стадія. Закрийте очі і розслабте все тіло. При цьому голова

схилиться вліво або вправо, руки вільно відкинуті долонями вгору, розійдуться носки і п'ятки ніг. Проконтролюйте уявно помітне розслаблення, починаючи від пальців ніг і до найдрібніших м'язулів на обличчі. Через деякий час ви відчуваєте важкість і тепло в руках і ногах, бо судини розширюються і відбувається великий притік крові до кінцівок.

На відроблення першої стадії, йде, звичайно, 1—2 тижні. Після того, коли ви навчитесь добре виконувати цю вправу, переходьте до подальшого етапу.

(Далі буде).